

درآمدی بر پژوهش کیفی در روانشناسی

مؤلف

کارلا ویلگ

مترجمان

حمید خانی پور، فرهاد بلاس، آیت سعادت طلب، کاظم دلروز، مهناز شاهقلیان

(اعضای هیأت علمی دانشگاه خوارزمی)

افسانه زارع دباغی

(بنیاد دانشنامه نگار)

ویراستار

حمید خانی پور

(عضو هیأت علمی دانشگاه خوارزمی)

دانشگاه خوارزمی

تهران، ۱۳۹۷

شابک

: ۹۷۸۶۰۰۸۵۸۷۱۹۴

شماره کتابشناسی ملی

: ۵۳۴۵۹۶۳

عنوان و نام پدیدآور

: درآمدی بر پژوهش کیفی در روانشناسی / مولف کارلا ویلگ ؛ مترجمان حمید خانی پور ... [و دیگران] ؛ ویرایش محتوایی حمید خانی پور.

مشخصات نشر

: تهران: دانشگاه خوارزمی، ۱۳۹۷.

مشخصات ظاهری

: ۵۹۲ ص: مصور، جدول .

یادداشت

: عنوان اصلی: Psychology -- Qualitative research, ۳rd ed., ۲۰۱۳.

یادداشت

: مترجمان حمید خانی پور، فرهاد بلاش، آیت سعادت طلب، کاظم دلروز، مهناز شاهقلیان، افسانه زارعی دهباغی.

موضوع

: روان شناسی — تحقیق کیفی

موضوع

: Psychology -- Qualitative research

موضوع

: روان شناسی — تحقیق — روش شناسی

موضوع

: Psychology -- Research -- Methodology

رده بندی دیوید

: ۱۵۰/۷۲

رده بندی کنگره

: BF۷۶/۵/۹۰۴ ۱۳۵

سرشناسه

: ویلگ، کارلا، ۱۹۶۴-م.

: Willing, Carla

شناسه افزوده

: تهران: پور حمید، ۱۳۹۴-، مترجم

شناسه افزوده

: دانشگاه خوارزمی

وضعیت فهرست نویسی

: فیا

دانشگاه خوارزمی

عنوان کتاب : درآمدی بر پژوهش کیفی در روانشناسی

تألیف : کارلا ویلگ

مترجمان : حمید خانی پور، فرهاد بلاش، آیت سعادت طلب، کاظم دلروز، مهناز شاهقلیان، افسانه زارعی دهباغی

ناشر : دانشگاه خوارزمی

چاپ و صحافی : دانشگاه خوارزمی

صفحه آرا : صدیقه عرب

طراح جلد : لیلا کشاورز سیاهپوش

نوبت و سال چاپ : اول، ۱۳۹۷

شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۸۵۸۷-۱۹-۴

شمار : ۵۰۰ نسخه

قیمت : ۴۸۰۰۰۰ ریال

تلفن مرکز پخش: ۸۴۱۱۸۶۶

pub@khu.ac.ir

آدرس: تهران، خ شهید مفتاح، شماره ۴۳، کدپستی ۱۴۹۱۱-۱۵۷۱۹

www.khu.ac.ir

فهرست مطالب

پیشگفتار مؤسسه تحقیقات تربیتی، روانشناختی و اجتماعی.....	۱۵
پیشگفتار مترجمان.....	۱۷
فصل ۱: از راهنمای دستور پخت غذا به سفری ماجراجویانه.....	۲۱
اهداف یادگیری.....	۲۱
چه چیزی را و چگونه می‌توانیم بشناسیم؟.....	۲۳
اثباتگرایی.....	۲۳
تجربه‌گرایی.....	۲۵
فرضی - اسی.....	۲۵
نقد روش علمی.....	۲۶
ترقی شع‌ه بازی.....	۳۰
برساخت‌گرایی اجتماعی.....	۳۲
معرفت‌شناسی روش‌شناسی.....	۳۲
پژوهش کیفی.....	۳۴
ویژگی‌های مشترک روش‌شناسی کیفی.....	۳۵
روش q کوچک و روش n بزرگ.....	۳۶
تفاوت‌های معرفت‌شناسی روش‌شناسی‌های کیفی.....	۳۷
مروری بر کتاب حاضر.....	۴۰
سه سؤال معرفت‌شناختی.....	۴۲
با استفاده از این نوع روش‌شناسی، به دنبال رسیدن به..... نوع اطلاعات یا دانشی هستیم؟.....	۴۲
مفروضه‌های یک نوع روش‌شناسی درباره دنیای..... آمونی چیست؟.....	۴۴
چگونه یک نوع روش‌شناسی تعیین‌کننده نقش پژوهشگر..... را در یک پژوهش است؟.....	۴۵
پرسشهایی برای بحث و تأمل.....	۴۶
منابع برای مطالعه بیشتر.....	۴۶
بخش یادگیری اینترنتی.....	۴۶
فصل ۲: بنیانهای معرفت‌شناختی پژوهش کیفی.....	۴۷
اهداف یادگیری.....	۴۷
سه رویکرد در تولید دانش.....	۴۹
رویکرد واقع‌گرا.....	۴۹
رویکرد پدیدارشناختی.....	۵۲
رویکرد برساخت‌گرایی اجتماعی.....	۵۵
تکثرگرایی روش‌شناختی.....	۶۰
انتخاب رویکرد صحیح.....	۶۴
نتیجه‌گیری.....	۶۶
پرسشهایی برای بحث و تأمل.....	۶۶
منابعی برای مطالعه بیشتر.....	۶۶
بخش یادگیری اینترنتی.....	۶۷
فصل ۳: طرح پژوهش کیفی و فنون جمع‌آوری داده‌ها.....	۶۹

۶۹	اهداف یادگیری
۷۰	اصول کلی طرح پژوهش کیفی
۷۴	بازتابندگی
۷۵	اصول اخلاقی
۷۸	سؤال پژوهش
۸۱	انتخاب روش درست
۸۳	مصاحبه نیمه‌ساختاریافته
۸۴	ویژگیهای عمومی مصاحبه نیمه‌ساختاریافته
۸۷	دستور جلسه مصاحبه
۹۰	ضبط و پیاده کردن متن مصاحبه
۹۱	مشاهده مشارکتی
۹۶	ثبت خاطرات
۹۸	گروه‌های کانونی
۱۰۲	استفاده از این روش برای گردآوری داده‌های کیفی
۱۰۴	نقش شرکت‌ندگان در پژوهش
۱۰۶	نتیجه‌گیری
۱۰۸	پرسشهایی برای بحث و تامل
۱۰۸	منابعی برای مطالعات بیشتر
۱۰۹	بخش یادگیری اینترنتی
۱۱۱	فصل ۴: نقش تفسیر
۱۱۱	اهداف یادگیری
۱۱۱	تفسیر چیست؟
۱۱۲	رویکردهای تفسیر
۱۱۳	گزارشی از یک سرقت خیابانی
۱۱۳	خوانش واقعه‌گرایانه داده‌ها
۱۱۴	خوانش پدیدارشناختی داده‌ها
۱۱۵	خوانش برساخت‌گرایی اجتماعی از داده‌ها
۱۱۷	تفسیر شکاکانه
۱۱۹	تفسیر همدلانه
۱۲۱	ارتباط بین تفسیرهای شکاکانه و همدلانه
۱۲۳	انواع تفسیر و رویکردهای تولید دانش
۱۲۴	اخلاق تفسیر
۱۲۶	نتیجه‌گیری
۱۲۶	پرسشهایی برای بحث و تامل
۱۲۶	منابعی برای مطالعه بیشتر
۱۲۷	بخش یادگیری اینترنتی
۱۲۹	فصل ۵: تدوین طرح پیشنهادی پژوهش (پروپوزال)
۱۲۹	اهداف یادگیری
۱۳۰	چرا ما به طرح پیشنهادی پژوهش (پروپوزال) نیاز داریم؟

۱۳۱	سؤال پژوهش
۱۳۳	بررسی ادبیات پژوهش
۱۳۳	راهبرد و طرح پژوهش
۱۳۵	موضع معرفتشناختی
۱۳۵	نحوه فراخواندن شرکتکنندگان
۱۳۶	گردآوری و تحلیل داده‌ها
۱۳۸	ملاحظات اخلاقی
۱۴۱	بازتابندگی
۱۴۱	مواد و منابع
۱۴۲	انتشار گزارش پژوهش
۱۴۴	نتیجه‌گیری
۱۴۴	پرسش‌ها برای بحث و تأمل
۱۴۴	منابع برای مطالعه بیشتر
۱۴۵	بخش یادگیری اینترنتی
۱۴۷	فصل ۶: تحلیل مضمونی
۱۴۷	اهداف یادگیری
۱۴۹	مضمون چیست؟
۱۵۲	سؤال‌های پژوهش مناسب برای تحلیل مضمونی
۱۵۳	رویکردهای تحلیل مضمونی
۱۵۴	چگونه تحلیل مضمونی را اجرا کنیم؟
۱۵۵	به دنبال شناخت چه چیزی هستیم؟
۱۵۶	به جمع‌آوری چه نوع اطلاعاتی نیاز داریم؟
۱۵۷	چگونه باید داده‌ها را کدگذاری کنیم؟
۱۵۹	چگونه باید مضامین را تعبیر و تفسیر کنیم؟
۱۶۲	چه نتیجه‌ای را می‌توانم از تحلیل بگیرم؟
۱۶۴	نمونه‌ای از یک پژوهش تحلیل مضمونی
۱۶۷	محدودیت‌های تحلیل مضمونی
۱۶۸	سه سؤال معرفت‌شناختی
۱۶۹	تحلیل مضمونی به دنبال تولید چه نوع دانشی است؟
۱۷۰	چه مفروضه‌هایی در تحلیل مضمونی درباره دنیا وجود دارد؟
۱۷۱	چه نقشی در تحلیل مضمونی برای پژوهشگر در فرایند پژوهش در نظر گرفته می‌شود؟
۱۷۲	نتیجه‌گیری
۱۷۲	تمرین‌های تعاملی
۱۷۳	منابع برای مطالعه بیشتر
۱۷۴	بحث مختصر و مفید ۱-۶
۱۷۵	بخش یادگیری اینترنتی
۱۷۷	فصل ۷: روش‌شناسی نظریه داده‌بنیاد
۱۷۷	اهداف یادگیری
۱۷۸	اصول زیربنایی حاکم بر روش‌شناسی نظریه داده‌بنیاد

۱۷۹	مقوله‌ها
۱۷۹	کدگذاری
۱۸۰	تحلیل مقایسه‌ای مداوم
۱۸۱	تحلیل موارد نقض کننده
۱۸۱	حساسیت نظری
۱۸۲	نمونه‌گیری نظری
۱۸۲	اشباع نظری
۱۸۳	یادداشت‌نویسی تحلیلی
۱۸۳	فرایند پژوهش
۱۸۴	سؤال پژوهش
۱۸۵	جمع‌آوری داده‌ها
۱۸۶	تحلیل داده‌ها
۱۸۷	گزارش پژوهش
۱۸۸	مقدمه
۱۸۹	روش
۱۸۹	نتایج
۱۹۰	بحث
۱۹۰	منابع و ضمیمه‌ها
۱۹۱	مثالی از نظریه داده‌بنیاد
۱۹۳	نسخه‌های نظریه داده‌بنیاد
۱۹۴	نقش استقراء در نظریه داده‌بنیاد
۱۹۵	کشف در مقابل برساختن
۱۹۶	تمرکز بر فرایندهای اجتماعی در مقابل تجربه شخصی
۱۹۷	محدودیت‌های نظریه داده‌بنیاد به عنوان روشی در پژوهش‌های روان‌شناختی
۱۹۷	مشکل قیاس یا چیستی نظریه داده‌بنیاد
۱۹۹	سازگاری با پژوهش روان‌شناختی
۲۰۰	سه سؤال معرفت‌شناختی
۲۰۰	نظریه داده‌بنیاد به دنبال تولید چه نوع دانشی است؟
۲۰۱	چه مفروضه‌هایی در نظریه داده‌بنیاد درباره دنیا وجود دارد؟
۲۰۲	چه نقشی در نظریه داده‌بنیاد برای پژوهشگر در فرایند پژوهش در نظر گرفته می‌شود؟
۲۰۲	نتیجه‌گیری
۲۰۳	تمرینات عملی
۲۰۴	منابعی برای مطالعه بیشتر
۲۰۴	بحث مختصر و مفید ۱-۷
۲۰۶	بخش یادگیری اینترنتی
۲۰۷	فصل ۸: روشهای پدیدارشناختی
۲۰۷	اهداف یادگیری
۲۰۷	پدیدارشناسی
۲۰۹	روش پدیدارشناختی

۲۱۰	پدیدارشناسی و روان‌شناسی
۲۱۲	پدیدارشناسی توصیفی
۲۱۴	پدیدارشناسی تفسیری
۲۱۵	تحلیل پدیدارشناسی تفسیری (IPA)
۲۱۶	اجرای تحلیل پدیدارشناسی تفسیری
۲۱۷	تحلیل مرحله به مرحله
۲۲۱	نمونه‌ای عملی
۲۲۲	مرحله ۱. مواجهه اولیه پژوهشگر با متن
۲۲۳	مرحله ۲. شناسایی مضامین
۲۲۴	مرحله ۳. خوشه‌بندی مضامین
۲۲۴	مرحله ۴. تهیه جدول خلاصه
۲۲۵	یکپارچه‌ری یافته‌ها
۲۲۷	تفسیر
۲۲۸	نمونه‌ای از یک تحلیل پدیدارشناسی تفسیری
۲۳۲	محدودیت‌های تحلیل پدیدارشناسی تفسیری
۲۳۳	نقش زبان
۲۳۴	قابلیت اعتماد و مناسب بودن طرقات و دیدگاه‌های شرکت‌کنندگان
۲۳۵	تبيين در برابر توصيف
۲۳۶	آیا جایی برای شناخت در پدیدارشناسی وجود دارد؟
۲۴۱	نتیجه‌گیری
۲۴۱	تمرین‌های عملی
۲۴۳	منابعی برای مطالعه بیشتر
۲۴۳	بحث مختصر و مفید ۸-۱
۲۴۶	بخش یادگیری اینترنتی
۲۴۷	فصل ۹: موردپژوهی
۲۴۷	اهداف یادگیری
۲۵۰	شیوه اجرای موردپژوهی‌ها در روان‌شناسی
۲۵۲	انواع طرح‌های موردپژوهی
۲۵۷	انتخاب روش‌های گردآوری و تحلیل داده‌ها
۲۶۵	مشکلات معرفت‌شناختی
۲۶۶	قابلیت تعمیم
۲۶۷	مشکلات اخلاقی
۲۷۰	نتیجه‌گیری
۲۷۱	تمرین‌های تعاملی
۲۷۲	بحث مختصر و مفید ۱-۹
۲۷۳	منابع برای مطالعه بیشتر
۲۷۳	بخش یادگیری اینترنتی
۲۷۵	فصل ۱۰: روانشناسی گفتمانی
۲۷۵	اهداف یادگیری

۲۷۶	بازگشت به زبان
۲۸۱	روان‌شناسی گفتگمانی و تحلیل گفتگمان فوکو
۲۸۳	روان‌شناسی گفتگمانی
۲۸۵	جمع‌آوری داده‌ها
۲۸۷	چگونه تحلیل گفتگمان را اجرا کنیم
۲۸۹	دستورالعمل‌های عملی اجرای تحلیل گفتگمان
۲۹۶	یک نمونه از مطالعه تحلیل گفتگمان
۳۰۸	نتیجه‌گیری
۳۰۹	منابع برای مطالعه بیشتر
۳۰۹	بحث مختصر و مفید ۱۰-۱
۳۱۱	کتاب‌های راهنما
۳۱۱	بخش یادگیری اینترنتی
۳۱۳	فصل ۱۱: تحلیل گفتگمان فوکویی
۳۱۳	اهداف یادگیری
۳۱۶	انتخاب متن برای تحلیل
۳۱۷	دستورالعمل‌های تحلیل گفتگمان فوکویی
۳۳۲	محدودیت‌های تحلیل گفتگمان فوکویی
۳۳۲	آیا سوژگی را می‌توان تنها بر اساس گفتگمان تبیین کرد؟
۳۳۴	چه رابطه‌ای میان واقعیت مادی و گفتگمان وجود دارد؟
۳۳۵	سه سؤال معرفت‌شناختی
۳۳۶	هدف تحلیل گفتگمان فوکو تولید چیست؟
۳۳۷	تفاوت‌های اصلی روان‌شناسی گفتگمانی و تحلیل گفتگمان فوکو
۳۳۸	عاملیت
۳۳۸	تجربه
۳۳۹	نتیجه‌گیری
۳۴۱	منابع برای مطالعه بیشتر
۳۴۱	بخش یادگیری اینترنتی
۳۴۳	فصل ۱۲: روان‌شناسی روایتی
۳۴۳	اهداف یادگیری
۳۴۴	روایت‌ها چیستند؟
۳۴۸	روایت‌ها چه کارکردهایی دارند؟
۳۵۱	چطور روایت پژوهی را اجرا کنیم؟
۳۵۵	نمونه‌ای از روایت پژوهی
۳۵۹	روان‌شناسی روایتی و خاطر‌هکاوی
۳۶۹	سه سؤال معرفت‌شناختی
۳۷۱	نتیجه‌گیری
۳۷۱	تمرین‌های تعاملی
۳۷۲	منابعی برای مطالعه بیشتر
۳۷۳	بحث مختصر و مفید ۱۲.۱

۳۷۶	مرکز یادگیری اینترنتی
۳۷۷	فصل ۱۳: روشهای دیداری
۳۷۷	اهداف یادگیری
۳۷۹	کار با عکس ها
۳۸۵	کار با فیلم
۳۸۷	نحوه کار با طراحی و نقاشی
۳۹۰	چگونه داده های دیداری را تجزیه و تحلیل کنیم؟
۳۹۳	ارتباط بین روش های تجزیه و تحلیل کیفی و دیداری
۳۹۶	ملاحظات اخلاقی
۳۹۷	سه سؤال معرفت شناسی
۳۹۹	نتیجه گیری
۴۰۰	منابع برای مطالعه بیشتر
۴۰۱	بحث مختصر و مفید ۱۳
۴۰۱	بخش یادگیری اینترنتی
۴۰۴	فصل ۱۴: کیفیت در پژوهش کیفی
۴۰۵	اهداف یادگیری
۴۰۶	پژوهش کیفی خوب از چه چیزهایی تشکیل شده است؟
۴۱۱	معرفت شناسی و ارزیابی
۴۱۵	ارزشیابی روش های پژوهش این کتاب
۴۱۹	چند هشدار
۴۲۱	نتیجه گیری
۴۲۲	پرسشهایی برای بحث و تأمل
۴۲۲	منابع برای مطالعه بیشتر
۴۲۲	بخش یادگیری اینترنتی
	فصل ۱۵: مروری بر فصل های گذشته و نتیجه گیری: گام آینده در روش شناسی کیفی به کدام سمت و سوی است؟
۴۲۳	اهداف یادگیری
۴۲۴	نقد «روش مداری»
۴۲۵	تکنرگرایی و یکپارچه سازی
۴۲۹	چه چیزی پژوهش را پژوهش می کند؟
۴۳۱	روان شناسی کیفی چه سمت و سویی را در پیش دارد؟
۴۳۳	سخنی در باب تکنولوژی
۴۳۶	نتیجه گیری
۴۳۸	پرسشهایی برای بحث و تأمل
۴۳۸	منابع برای مطالعه بیشتر
۴۳۸	بخش یادگیری اینترنتی
	ضمیمه ۱: چه عملی باعث می شود فرد تصمیم به قطع مصرف مواد بگیرد؟ مطالعه نظریه داده بنیاد با هدف شناسایی تجارب مصرف کنندگان هروین
۴۳۹	

۴۵۰	بازتابندگی
۴۵۵	روش
۴۵۶	تجزیه و تحلیل داده‌ها
۴۵۹	چالش‌ها و دشواری‌های اجرای پژوهش
۴۶۰	نتایج
۴۶۱	مقدمه
۴۶۱	زندگی با داروها
۴۶۲	مارپیچ اعتیاد
۴۶۹	سبک و اتحاد ارتباطی
۴۷۰	تأثیرات مراجع
۴۷۳	نتیجه‌گیری
۴۷۳	بحث
۴۷۵	ارزشیابی پژوهش کنونی
۴۸۱	پژوهش‌های آینده
۴۸۱	افزوده‌دانی پژوهش
۴۸۲	نتیجه‌گیری
	ضمیمه ۲: بررسی تجربی اختلال خود زشت‌انگاری بر مبنای تحلیل پدیدارشناسی تفسیری و روش
۴۸۳	تحلیل تصویر
۴۸۴	چکیده
۴۸۵	مقدمه
۴۸۹	روش
۴۸۹	طرح پژوهش
۴۸۹	شیوه اجرا
۴۹۱	رویکرد تحلیلی
۴۹۲	تجزیه و تحلیل
۵۰۴	بحث
۵۰۹	ارزشیابی و نقد مطالعه
۵۱۰	بازتابندگی روششناختی
۵۱۱	بازتابندگی فردی
	ضمیمه ۳: بر ساخت خودآسیب‌رسانی در آغاز قرن بیست و یکم براساس رویکرد تحلیل گفتمان
۵۱۹	فوکو
۵۲۰	خلاصه
۵۲۱	مقدمه
۵۲۵	مراحل انجام تحلیل
۵۲۶	روش
۵۲۷	شرکت‌کنندگان و شیوه اجرا
۵۳۰	آماده‌سازی، کدگذاری و پیاده‌سازی داده‌ها
۵۳۰	روش تحلیل داده‌ها
۵۳۳	ملاحظات اخلاقی

۵۳۳	تجزیه و تحلیل {داده ها}
۵۳۵	گفتمان های متخصصین- شناسایی و تعیین جایگاه حوزه گفتمانی
۵۳۵	خطر و تهدید
۵۴۰	به کارگیری و مقاومت در برابر گفتمان: موقعیت یابی، کنش و سوزگی
۵۴۱	خطر و تهدید
۵۴۷	بحث
۵۵۰	افزوده ۱: منابع، اسناد و متون تخصصی
۵۵۰	کتابهای مرجع آموزش بالینی
۵۵۰	افزوده ۲: سؤال های مصاحبه
۵۵۱	منابع
۵۵۵	نمایه مفاهیم و اسامی
۵۷۰	منابع

پیش‌گفتار مؤسسه تحقیقات تربیتی، روانشناختی و اجتماعی

روشن‌شناسی علمی به مثابه راهی برای بررسی واقعیت‌ها، توصیف، تبیین، پیش‌بینی و اندازه‌گیری و در نهایت تغییر و کنترل آنهاست. تاریخچه علم در حوزه علوم انسانی و اجتماعی و به طور خاص روان‌شناسی در چند دهه گذشته برای رسیدن به اهداف بالا، فراز و نشیب‌های فراوانی را پشت سر گذرانده است. زمانی که روان‌شناسی به عنوان یک رشته علمی پا به عرصه وجود گذاشت یعنی سال ۱۸۷۹، یک مکتب تجربی و آزمایشگاهی را مبنای کار علمی خود قرارداد؛ بنابراین چندان دور از ذهن نبود که چندین دهه با داده‌های عینی و روش‌های کمی به بررسی پدیده‌های روان‌شناختی بپردازند. افراط‌گرایی در روش‌های عینی و کمی کردن پدیده‌های روان‌شناختی براساس دیدگاه اثبات‌گرایی که به رابطه مستقیم بین پدیده‌ها و ادراک و شناخت تأکید دارد باعث شکل‌گیری رویکردی دیگر در روان‌شناسی علمی گردید. به مفروضه آن توجه به معنای پدیده‌هاست، نه خود پدیده‌ها؛ یعنی پژوهشگر علاقه‌مند است بدانند که مردم چگونه دنیا را ادراک می‌کنند و چگونه رویدادهای اطرافشان را تجربه می‌کنند. این شیوه نگاه کردن به پدیده‌های روان‌شناختی باعث شکل‌گیری روش‌شناسی جدیدی در روان‌شناسی گردید که به روش‌شناسی کیفی مرسوم شده است.

براساس روش‌شناسی کیفی، پژوهشگران به دنبال شناسایی روابط علت و معلولی نیستند و هدف اصلی‌شان آگاه شدن از کیفیت و حالت یک تجربه است. آن‌ها قبل از شروع فرایند پژوهش، متغیرهای خود را مشخص نمی‌کنند؛ زیرا پژوهشگران کیفی به معنای خود پدیده‌ها علاقه‌مندند. هدف پژوهش‌های کیفی توصیف و در صورت امکان، تبیین رویدادها و تجارب است ولی به دنبال پیش‌بینی کردن نیستند. بنابراین پیش‌بینی پیامدها یا متغیرهای وابسته، هدف بی‌معنایی برای پژوهشگران کیفی است. آنچه در پژوهش کیفی می‌تواند مبنای کار قرار گیرد، دیدگاه‌های معرفت‌شناختی بر ساخت‌گرایی اجتماعی و پدیدارشناسی است که براساس آنها، نوع سوالات پژوهش و شیوه اجرای پژوهش مشخص می‌شود. کتاب حاضر، دارای دو بخش کلی است. در بخش اول مقدمه روش پژوهش کیفی از جهت زیربنای فلسفی، روش‌های جمع‌آوری داده‌ها و شیوه نگارش پروپوزال

برای طرح پژوهش کیفی شرح داده شده است و در بخش دوم کتاب نیز به شرح و توصیف هشت روش اصلی پژوهش کیفی (شامل تحلیل مضمونی، پدیدارشناسی، مورد پژوهی، روش نظریه داده بنیاد، روایت پژوهی، روان‌شناسی گفتمانی، روش تحلیل تصویری، و تحلیل گفتمان فوکو) پرداخته شده است.

مؤسسه تحقیقات تربیتی، روان‌شناختی و اجتماعی دانشگاه خوارزمی این کتاب را در شورای پژوهشی خود مفید تشخیص داد و این اثر با همکاری گروهی از اعضای هیأت علمی دانشگاه خوارزمی انجام شده است که جا دارد از مترجمان و ویراستار کتاب تقدیر و تشکر نمایم. این کتاب را می‌توان در دوره‌های کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری در رشته‌های روان‌شناسی و علوم تربیتی استفاده نمود و منبع مفید و جامعی برای آشنایی و اجرای پژوهش کیفی است. امید است خوانندگان از این کتاب استفاده کافی ببرند.

محمد نقی فراهانی

رئیس مؤسسه تحقیقات تربیتی،

روانشناختی و اجتماعی، دانشگاه خوارزمی - پاییز ۹۷